

На основу члана 24. став 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС”, бр. 34/03, 64/04 – УС, 84/04 – др. закон, 85/05, 101/05 – др. закон, 63/06 – УС, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14, 142/14 и 73/18),

министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и министар здравља доносе

ПРАВИЛНИК О УТВРЂИВАЊУ ПРОФЕСИОНАЛНИХ БОЛЕСТИ

„Службени гласник РС”, број 14/19, од 6. марта 2019. године

Члан 1.

Овим правилником утврђују се професионалне болести, радна места, односно послови на којима се те болести појављују и услови под којима се сматрају професионалним болестима.

Члан 2.

Професионалне болести, радна места, односно послови на којима се те болести појављују и услови под којима се сматрају професионалним болестима су следећи:

Ред. бр.	Професионална болест	Послови и радна места на којима се болест појављује	Услови за признавање болести као професионалне
1	2	3	4
1.0. БОЛЕСТИ ПРОУЗРОКОВАНЕ ХЕМИЈСКИМ ДЕЈСТВОМ			
1.1. Метали и металоиди			
1.	Тровање оловом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност олову или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Изражена клиничка слика тровања или специфична оштећења крви и крвотворних органа или периферног нервног система или централног нервног система или бубрега
2.	Тровање живом или њеним једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност живи или њеним једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима нервног система или бубрега или најмање три од осталих органа или органских система
3.	Тровање арсеном или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност арсену или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима крви и

		изложености)	крвотворних органа или нервног система или два од следећих органа: срца, бубрега или јетре
4.	Тровање талијумом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност талијуму или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са израженом психозом и алопецијом или са оштећењима два од следећих органа: периферног нервног система, јетре или бубрега
5.	Тровање платином или њеним једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност платини или њеним једињењима (платинске соли) (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика са израженим алергијским реакцијама горњих или доњих дисајних путева уз позитивне специфичне провокативне тестове
6.	Тровање осмијумом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност осмијуму или његовим једињењима (осмијум тетраклорид) (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика бронхијалне астме или специфична оштећења два од следећих органа или органских система: ока, коже, бубрега
7.	Тровање фосфором или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност фосфору или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима два од следећих органа или органских система: кости, јетра, бубрези, нервни систем, крв и крвотворни органи и срце
8.	Тровање манганом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност мангану или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима нервног система или два од следећих органа или органских система:

			јетра, бубрези, крв и крвотворни органи, респираторни систем
9.	Тровање берилијумом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност берилијуму или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним променама на плућима или специфичним оштећењима друга два органа или органска система
10.	Тровање кадмијумом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност кадмијуму или његовим једињењима. (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима бубрега или костију или два од следећих органа или органских система: респираторни систем, јетра и крв и крвотворни органи
11.	Тровање селеном или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност селену или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењем три органа или органска система
12.	Тровање ванадијумом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност ванадијуму или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима три органа или органска система
13.	Тровање хромом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност хрому или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима три органа или органска система
14.	Тровање никлом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност никлу или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима три органа или органска система
15.	Тровање цинком или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност цинку или	Клиничка слика тровања са

		његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	специфичним оштећењима три органа или органска система
16.	Тровање бакром или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност бакру или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима три органа или органска система
17.	Тровање алуминијумом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност алуминијуму или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима три органа или органска система
18.	Тровање кобалтом или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност кобалту или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима три органа или органска система
19.	Тровање калајем или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност калају или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима три органа или органска система
20.	Тровање антимоном или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност антимуону или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима три органа или органска система
1.2. Гасови			
21.	Тровање халогеним елементима и њиховим једињењима - укључујући и флуором и фозгеном	Послови и радна места на којима постоји изложеност халогеним елементима или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са променама које одговарају хроничном иритативном ефекту на кожи, слузокожи и респираторном систему
22.	Тровање сумпором или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност сумпору или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са хроничним иритативним ефектима на кожи,

			слузокожи и респираторном систему
23.	Тровање азотним једињењима укључујући и амонијаком	Послови и радна места на којима постоји изложеност азотним једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са хроничним иритативним ефектима на кожи, слузокожи и респираторном систему
24.	Тровање угљенмоноксидом	Послови и радна места на којима постоји изложеност угљенмоноксиду (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима два од следећих органских система: централни нервни систем, крвни судови, крв и крвотворни органи
25.	Тровање цијаном или његовим једињењима	Послови и радна места на којима постоји изложеност цијану или његовим једињењима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са астено-вегетативним манифестацијама и специфичним оштећењима два од следећих органа или органских система: нервни систем, штитаста жлезда, крв и крвотворни органи
1.3. Растварачи			
26.	Тровање алифатским угљоводоницима	Послови и радна места на којима постоји изложеност алифатским угљоводоницима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима два од следећих органа или органских система: крв и крвотворни органи, јетра, бубрези и нервни систем
27.	Тровање цикличним угљоводоницима или њиховим хомолозима	Послови и радна места на којима постоји изложеност цикличним угљоводоницима или њиховим хомолозима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима два од следећих органа или органских система: крв и крвотворни

			органи, јетра, бубрези и нервни систем
28.	Тровање нитро и аминоксидиватима угљоводоника	Послови и радна места на којима постоји изложеност нитро и аминоксидиватима угљоводоника (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са појавом катаракте или специфична оштећења два од следећих органа или органских система: крв и крвотворни органи, јетра, бубрези и нервни систем
29.	Тровање халогеним дериватима угљоводоника	Послови и радна места на којима постоји изложеност халогеним дериватима угљоводоника (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима два од следећих органа или органских система: крв и крвотворни органи, јетра, бубрези и нервни систем
30.	Тровање угљендисулфидом	Послови и радна места на којима постоји изложеност угљендисулфиду (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима два од следећих органа или органских система: орган вида, централни нервни систем и периферни нервни систем или три од осталих органа или органских система
31.	Тровање алкохолима или естрима или алдехидима или кетонима	Послови и радна места на којима постоји изложеност алкохолима или естрима или етрима или алдехидима или кетонима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима два од следећих или органских система: крв и крвотворни органи, јетра, бубрези и нервни систем
32.	Тровање изоцијанатима	Послови и радна места на којима постоји изложеност изоцијанатима (Доказ о интензитету и трајању	Клиничка слика тровања са хроничним

		изложености)	иритативним ефектима на кожи, очима и респираторном систему
33.	Тровање крилонитрилом	Послови и радна места на којима постоји изложеност акрилонитрилом (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима два од следећих органа или органских система: нервни систем, кожа и јетра
1.4. Пестициди			
34.	Тровање пестицидима који нису обухваћени под другим тачкама	Послови и радна места на којима постоји изложеност пестицидима који нису обухваћени под другим тачкама (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клиничка слика тровања са специфичним оштећењима два органа или органска система
2.0. БОЛЕСТИ ПРОУЗРОКОВАНЕ ФИЗИЧКИМ ДЕЈСТВОМ			
35.	Обољења изазвана јонизујућим зрачењем	Послови и радна места на којима постоји изложеност јонизујућим зрачењима (Доказ о трајању изложености – најмање пет година, интензитету изложености – вредности личног дозног еквивалента и биомаркерима)	Клиничка слика са перзистентним променама на хематопоезном систему или кожи (улцерозни радиодерматитис) или обострана унапредовала катаракта или хипотиреоза изазвана радиоактивним јодом
36.	Обољења изазвана нејонизујућим зрачењем укључујући и ултраљубичасто и инфрацрвено зрачење	Послови и радна места на којима постоји изложеност нејонизујућем зрачењу укључујући и ултраљубичасто и инфрацрвено зрачење (Доказ о интензитету и трајању изложености – најмање пет година)	Клиничка слика изражене обостране катаракте
37.	Обољења изазвана повишеним или сниженим атмосферским притиском	Послови и радна места кесонаца, ронилаца и летачког особља. (Доказ о понављаним наглим декомпресијама)	Понављање ваздушне емболије и испади функције централног нервног

			система или миокарда или плућа или коштаног система
38.	Оштећење слуха изазвано буком	Послови и радна места на којима се долази у контакт са буком преко дозвољеног нивоа (Доказ о трајању и интензитету изложености)	Обострано перцептивно симетрично оштећење слуха преко 30% по Fowler-Sabine-у са најизраженијим скотомом на 4000 Hz. Доказ о прогресији оштећења слуха током рада у буци уз искључење других узрока оштећења слухом.
39.	Обољења изазвана вибрацијама које се преносе на руке и вибрацијама које се преносе на цело тело	Послови и радна места на којима је дневна изложеност вибрацијама изражена за осмочасовно радно време [A(8)] већа од $2,5 \text{ m/s}^2$ за вибрације које се преносе на руке, односно $0,5 \text{ m/s}^2$ за вибрације које се преносе на цело тело. (Доказ о трајању изложености од најмање пет година).	<p>За вибрације које се преносе на руке, клиничка слика са морфолошким или функционалним променама на периферним крвним судовима и неуромускуларном или коштаном систему.</p> <p>За вибрације које се преносе на цело тело, клиничка слика са оштећењем интервертебралног диска лумбалне кичме и медицинском документацијом која искључује дегенеративна обољења кичменог стуба или са дегенеративним обољењима која не одговарају старости.</p>
40.	Хронични теносиновитис (шаке и ручног зглоба), бурзитис зглобова	Послови и радна места на којима постоје репетитивни и снажни покрети и нефизиолошки	Клиничка слика хроничног запаљења синовијалних

	(олекранона и препателарни) настао услед пренапрезања и дуготрајног притиска	положаји шаке и ручног зглоба и дуготрајно пренапрезање и дуготрајан притисак на бурзе (најмање пет година)	овојница шаке и ручног зглоба или запаљење лакатне или рамене или препателарне бурзе са умањењем функције захваћеног зглоба
41.	Синдром карпалног тунела	Послови и радна места на којима постоји дуготрајно пренапрезање и притисак на шаку и подлактицу	Клиничка слика са морфолошким знацима хроничне компресије и функционалним испадима
42.	Парализа нерава услед пренапрезања и дуготрајног притиска	Послови и радна места на којима постоји дуготрајно пренапрезање и притисак на периферни нерв	Клиничка слика парализе периферног нерва
43.	Оштећење менискуса колена услед дуготрајног оптерећења у нефизиолошком положају	Послови и радна места на којима постоји оптерећење колена у нефизиолошком положају (Доказ о трајању оптерећења колена - најмање пет година, са дневним оптерећењем од најмање једне трећине радног времена	Клиничка слика са морфолошким лезијама менискуса и функционалним променама коленог зглоба
3.0. БОЛЕСТИ ПРОУЗРОКОВАНЕ БИОЛОШКИМ ФАКТОРИМА			
44.	Импортоване болести изазване вирусима, бактеријама и паразитима	Послови особља на служби у областима где се тропске болести јављају ендемски и епидемијски	Клиничка слика тропских болести (Доказ о контакту са биолошким агенсом и паразитима просторној и временској повезаности са појавом болести)
45.	Антропозоозе	Послови и радна места на којима је остварен контакт са узрочником болести	Клиничка слика антропозооза (Доказ о контакту са биолошким агенсом и просторној и временској повезаности са појавом болести)
46.	Вирусни хепатитис (изузев	Послови и радна места на којима	Клиничка слика

	ХАВ)	је остварен парентерални контакт са узрочником болести	хепатитиса (Доказ о парентералној инфекцији са биолошким агенсом и временској и просторној повезаности са појавом болести)
47.	Парентерална инфекција изазвана вирусом СИДА-е (АИДС)	Послови и радна места на којима је остварен парентерални контакт са узрочником болести	Клиничка слика СИДА-е (Доказ о парентералној инфекцији са биолошким агенсом и временској и просторној повезаности са појавом болести)
48.	Туберкулоза	Послови и радна места на којима је остварен контакт са бацилом туберкулозе	Клиничка слика туберкулозе проузроковане бацилом туберкулозе.
49.	Тетанус	Послови и радна места на којима постоји могућност повређивања и контакт са узрочником болести	Клиничка слика тетануса проузрокованог егзотоксином тетанусног бацила <i>Clostridium tetani</i>
50.	Обољења проузрокована директним контактом са другим биолошким агенсима на раду која нису напред наведена а за које постоје научни/литерални докази или за које постоје докази из практичних искустава		
4.0. БОЛЕСТИ ПЛУЋА			
51.	Силикоза плућа	Послови и радна места на којима постоји изложеност прабини слободног силицијум-диоксида (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клинички налаз са рендгенографским променама на плућима, профузије 1/1 и поремећајем плућне вентилације најмање средњег степена или већи степен профузије рендгенографских промена
52.	Силико-туберкулоза	Послови и радна места на којима постоји изложеност прабини	Клинички налаз са рендгенографским

		слободног силицијум-диоксида (Доказ о интензитету и трајању изложености)	променама на плућима профузије 1/1, као и знацима активне туберкулозе
53.	Азбестоза плућа	Послови и радна места на којима постоји изложеност азбестним влакнима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клинички налаз са рендгенографским променама на плућима профузије 1/1 и поремећајем плућне вентилације најмање средњег степена или већи степен профузије рендгенографских промена
54.	Пнеумокониоза рудара угљенокопа	Послови и радна места у рудницима угља са подземном експлоатацијом (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клинички налаз са рендгенографским променама на плућима профузије 1/1 и поремећајем плућне вентилације најмање средњег степена или већи степен профузије рендгенографских промена
55.	Пнеумокониоза узрокована тврдим металом	Послови производње и обраде тврдог метала (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Клинички налаз са рендгенографским променама на плућима профузије 1/1 и поремећајем плућне вентилације најмање средњег степена или већи степен профузије рендгенографских промена
56.	Пнеумокониозе узроковане нефиброзогеном прашином/ влакнима	Послови и радна места на којима постоји изложеност нефиброзогеној прашици/влакнима (Доказ о интензитету и трајању изложености)	Рендгенолошке промене на плућима са бројним дифузним микронодуларним и нодуларним засенчењим велике густине и са средње тешким или тешким поремећајима плућне вентилације осим за баритозу, станозу и сидерозу

57.	Бисиноза плућа	Послови и радна места где постоји изложеност прабини памука, посебно у почетним фазама прераде (Доказ о интензитету и трајању изложености од најмање десет година)	Клиничка слика бисинозе у другом и у трећем стадијуму болести
	Канабиоза	Послови и радна места где постоји изложеност прабини лана и конопље, посебно у почетним фазама прераде (Доказ о интензитету и трајању изложености од најмање десет година)	Клиничка слика канабиозе у другом и у трећем стадијуму болести
	Багасоза	Послови и радна места где постоји изложеност прабини шећерне трске и сувом остатку шећерне трске, посебно у почетним фазама прераде (Доказ о интензитету и трајању изложености од најмање десет година)	Клиничка слика багасозе у другом и у трећем стадијуму болести
58.	Бронхијална астма	Послови и радна места на којима долази до контакта са материјама које изазивају алергијско или иритантно дејство на дисајне путеве (Доказ о изложености)	Клиничка слика астме са верификацијом напада у току рада, позитивни неспецифични и специфични бронхопровокативни тестови. У случајевима кад је бронхопровокативни тест контраиндикован, позитивни имунолошки тестови (Елиза тест или неки од <i>in vitro</i> тестова)
59.	Егзогени алергијски бронхиоло-алвеолитис	Послови и радна места на којима су радници изложени спорама гљивица и хетерологним протеинима (Доказ о изложености)	Клинички налаз са специфичним рендгенографским променама на плућима, поремећај плућне вентилације средњег степена, позитиван специфични бронхопровокативни тест и специфичне имунолошке промене

60.	Обољења горњих дисајних путева	Послови и радна места на којима су радници изложени алергогеним или иритирајућим материјама (Доказ о изложености)	Клиничка слика са израженим променама на горњим дисајним путевима и позитивним експозиционим или специфичним имунолошким тестовима
61.	Хронични опструктивни бронхитис	Послови и радна места на којима долази до контакта са иритирајућом прашином (доказ о интензитету и трајању изложености од најмање десет година)	Клиничка слика хроничног опструктивног бронхитиса са поремећајем плућне вентилације тешког степена (FEV1 < 50%). Нормалан спирометријски налаз при запослењу. Доказ о прогресији оштећења плућне функције током рада. Доказ да је оболела особа одувек била непушач
5.0. БОЛЕСТИ КОЖЕ			
62.	Контактни и иритативни дерматитис	Послови и радна места на којима су радници изложени алергогеним или иритантним материјама (Доказ о изложености)	Клиничка слика тежег хроничног или рецидивантног контакт алергијског или иритативног дерматитиса са позитивним специфичним имунолошким или другим тестовима
63.	Рецидивантна уртикарија	Послови и радна места на којима су радници изложени алергогеним материјама (Доказ о изложености)	Клиничка слика са позитивним експозиционим и имунолошким тестовима
6.0. МАЛИГНЕ БОЛЕСТИ			
64.	Малигне болести	Послови и радна места где се остварује контакт са канцерогеним материјама (Доказ о изложености)	Клиничка слика малигног обољења проузрокованог

		и дужини трајања изложености)	канцерогеним агенсима (хемијски, физички, биолошки) са IARC листе сигурно доказаних канцерогена
--	--	-------------------------------	--

Члан 3.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о утврђивању професионалних болести („Службени гласник РС”, број 105/03).

Члан 4.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.